

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 20.5.2020.
COM(2020) 521 final

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

**o Nacionalnom programu reformi Poljske za 2020. i davanje mišljenja Vijeća o
Programu konvergencije Poljske za 2020.**

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o Nacionalnom programu reformi Poljske za 2020. i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Poljske za 2020.

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika¹, a posebno njezin članak 9. stavak 2.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i finansijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 17. prosinca 2019. donijela Godišnju strategiju održivog rasta i time označila početak Europskog semestra 2020. za koordinaciju ekonomskih politika. Posebnu je pozornost posvetila europskom stupu socijalnih prava, koji su Europski parlament, Vijeće i Komisija proglašili 17. studenoga 2017. Komisija je 17. prosinca 2019. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela i Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojemu se navodi da je Poljska jedna od država članica za koju nije potrebno provesti detaljno preispitivanje.
- (2) Izvješće za Poljsku² za 2020. objavljeno je 26. veljače 2020. U izvješću je ocijenjen napredak Poljske u smislu preporuka za Poljsku koje je Vijeće donijelo 9. srpnja 2019.³, mjera poduzetih nakon preporuka donesenih prethodnih godina te napredak Poljske u ostvarenju njezinih nacionalnih ciljeva strategije Europa 2020.
- (3) Svjetska zdravstvena organizacija službeno je 11. ožujka 2020. proglašila globalnu pandemiju bolesti COVID-19. Pandemija je ozbiljna javnozdravstvena kriza koja pogadja građane, društva i gospodarstva. Veliko je opterećenje za nacionalne zdravstvene sustave, uzrokuje poremećaje u globalnim lancima opskrbe, kolebanja na finansijskim tržištima, šokove potražnje potrošača i negativno utječe na razne sektore.

¹ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

² SWD(2020) 520 final.

³ SL C 301, 5.9.2019., str. 117.

Ugrožava radna mjesta, dohotke radnika i poslovanje poduzećâ. Uzrokovala je snažan gospodarski udar čije se ozbiljne negativne posljedice već osjećaju u Europskoj uniji. Komisija je 13. ožujka 2020. donijela Komunikaciju⁴ u kojoj je pozvala na koordiniran gospodarski odgovor na krizu suradnjom svih dionika na nacionalnoj razini i na razini Unije.

- (4) Više država članica proglašilo je izvanredno stanje ili je uvelo izvanredne mjere. Sve izvanredne mjere trebale bi biti strogo proporcionalne, nužne, ograničena trajanja i u skladu s europskim i međunarodnim standardima. Trebale bi biti predmet demokratskog nadzora i neovisnog sudskog preispitivanja.
- (5) Komisija je 20. ožujka 2020. donijela Komunikaciju o aktivaciji opće klauzule o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu⁵. Ta klauzula olakšava koordinaciju proračunskih politika u vrijeme ozbiljnog gospodarskog pada, kako je utvrđeno u članku 5. stavku 1., članku 6. stavku 3., članku 9. stavku 1. i članku 10. stavku 3. Uredbe (EZ) 1466/97 te članku 3. stavku 5. i članku 5. stavku 2. Uredbe (EZ) 1467/97. Komisija je u Komunikaciji Vijeću iznijela stajalište da trenutni uvjeti dopuštaju aktivaciju te klauzule zbog očekivanog ozbiljnog gospodarskog pada prouzročenog pandemijom bolesti COVID-19. Ministri financija država članica složili su se 23. ožujka 2020. s Komisijinom procjenom. Aktivacijom opće klauzule o odstupanju dopušta se privremeno odstupanje od kretanja prilagodbe prema srednjoročnom proračunskom cilju, pod uvjetom da se time srednjoročno ne ugrozi fiskalna održivost. Vijeće na preporuku Komisije može za korektivni dio donijeti i odluku o usvajanju revidirane fiskalne putanje. Aktivacijom opće klauzule o odstupanju ne obustavljuju se postupci u okviru Pakta o stabilnosti i rastu, nego se državama članicama omogućuje da odstupe od proračunskih zahtjeva koji bi se obično primjenjivali, a Komisiji i Vijeću da u okviru Pakta poduzmu potrebne mjere za koordinaciju politika.
- (6) Nužno je kontinuirano djelovanje radi ograničenja i nadzora širenja pandemije, povećanja otpornosti nacionalnih zdravstvenih sustava, ublažavanja socioekonomskih posljedica mjerama potpore poduzećima i kućanstvima te radi uvođenja adekvatnih zdravstvenih i sigurnosnih uvjeta na radnom mjestu u cilju nastavka gospodarske aktivnosti. Unija bi trebala u cijelosti iskoristiti razne instrumente koji su joj na raspolaganju i tako poduprijeti napore država članica u tim područjima. Istodobno bi države članice i Unija, izvlačeći pouke iz krize, trebale surađivati na pripremi mjera potrebnih za povratak na normalno funkcioniranje naših društava i gospodarstava te na održiv rast, koje bi među ostalim uključivale zelenu tranziciju i digitalnu transformaciju.
- (7) Kriza uzrokovana bolešću COVID-19 naglasila je fleksibilnost koju jedinstveno tržište nudi radi prilagodbe u izvanrednim situacijama. Međutim, da bi se osigurao brz i neometan prelazak na fazu oporavka i slobodnog kretanja robe, usluga i radnika, izvanredne mjere koje sprječavaju normalno funkcioniranje jedinstvenog tržišta moraju se ukinuti čim prestanu biti neophodne. Aktualna je kriza pokazala da su u zdravstvu potrebni planovi pripravnosti za krizne situacije, uz poboljšane strategije nabave, diversificirane lance opskrbe i strateške rezerve osnovne medicinske opreme. Ključni su to elementi za izradu širih planova pripravnosti za krizne situacije.

⁴ COM(2020) 112 final.

⁵ COM(2020) 123 final.

- (8) Zakonodavac Unije već je izmijenio relevantne zakonodavne okvire⁶ kako bi se državama članicama omogućilo da sva neiskorištena sredstva iz europskih strukturnih i investicijskih fondova mobiliziraju za ublažavanje izvanrednih posljedica pandemije bolesti COVID-19. Te će izmjene osigurati dodatnu fleksibilnost, ali i znatno jednostavnije i povezanije procedure. Kako bi ublažile pritisak na novčane tokove, države članice u obračunskoj godini 2020.–2021. mogu iskoristiti i stopu sufinanciranja sredstvima iz proračuna Unije od 100 %. Poljska se potiče da u cijelosti iskoristi te mogućnosti i tako pomogne najugroženijim građanima i sektorima.
- (9) Socioekonomске posljedice pandemije vjerojatno će se zbog različitih obrazaca specijalizacije nejednako osjetiti u pojedinim regijama. To uključuje rizik od povećanja teritorijalnih nejednakosti unutar Poljske. U kombinaciji s rizikom od privremenog prekida procesa konvergencije među državama članicama, trenutačna situacija zahtijeva ciljane odgovore politika.
- (10) Poljska je 29. travnja 2020. dostavila Nacionalni program reformi za 2020., a 30. travnja 2020. i Program konvergencije za 2020. Kako bi se uzela u obzir njihova povezanost, programi su ocijenjeni istodobno.
- (11) Na Poljsku se trenutačno primjenjuje preventivni dio Pakta o stabilnosti i rastu.
- (12) Vijeće je 13. srpnja 2018. preporučilo Poljskoj da osigura da stopa nominalnog rasta neto primarnih državnih rashoda⁷ u 2019. ne premaši 4,2 %, što odgovara godišnjoj strukturnoj prilagodbi od 0,6 % BDP-a. U ukupnoj ocjeni Komisije potvrđeno je značajno odstupanje od preporučenog kretanja prilagodbe prema ostvarenju srednjoročnog proračunskog cilja u 2019. te u 2018. i 2019. kad se zajedno uzmu u obzir. Međutim, budući da je aktivirana opća klauzula o odstupanju, poduzimanje dalnjih koraka za Poljsku u okviru postupka zbog značajnog odstupanja nije opravdano.
- (13) Vlada u svojem Programu konvergencije za 2020. planira da će se ukupni saldo s deficitom od 0,7 % BDP-a u 2019. pogoršati na deficit od 8,4 % BDP-a u 2020. Nakon smanjenja na 46,0 % BDP-a u 2019. očekuje se da će u 2020. udio duga opće države u BDP-u porasti na 55,2 %. Na makroekonomski i fiskalne izglede utječe vrlo izražena nesigurnost izazvana pandemijom bolesti COVID-19.
- (14) Poljska je u okviru koordiniranog Unijina pristupa na pandemiju bolesti COVID-19 odgovorila donošenjem proračunskih mera za povećanje kapaciteta svojeg zdravstvenog sustava, ograničenje pandemije i pomoći osobito ugroženim građanima i sektorima. Prema Programu konvergencije za 2020., vrijednost tih proračunskih mera iznosi 3,2 % BDP-a, a one uključuju, među ostalim, naknade za samozaposlene osobe i za zaposlene na temelju nestandardnih ugovora o radu, izuzimanje poduzeća od

⁶ Uredba (EU) 2020/460 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. ožujka 2020. o izmjeni uredaba (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013 i (EU) br. 508/2014 s obzirom na posebne mjeru za mobilizaciju ulaganja u zdravstvene sustave država članica i u druge sektore njihovih gospodarstava u odgovoru na izbijanje bolesti COVID-19 (Investicijska inicijativa kao odgovor na koronavirus) (SL L 99, 31.3.2020., str. 5) i uredba (EU) 2020/558 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2020. o izmjeni uredbi (EU) br. 1301/2013 i (EU) br. 1303/2013 u pogledu posebnih mera radi pružanja iznimne fleksibilnosti za korištenje europskih strukturnih i investicijskih fondova u odgovoru na izbijanje bolesti COVID-19 (SL L 130, 24.4.2020., str. 1).

⁷ Neto primarni državni rashodi sastoje se od ukupnih državnih rashoda bez rashoda za kamate, rashoda za programe Unije koji su u cijelosti pokriveni prihodima iz fondova Unije i nediskrecijskih promjena u rashodima za naknade za nezaposlenost. Nacionalno financirane bruto investicije u fiksni kapital izglađuju se za četverogodišnje razdoblje. Uračunane su diskrekcione mjeru na prihodovnoj strani ili povećanja prihoda propisana zakonom, dok se jednokratne mjeru na prihodovnoj i rashodovnoj strani poništavaju.

plaćanja socijalnih doprinosa (koje će platiti država) i subvencije za plaće za određena poduzeća. Osim toga, Poljska je najavila mjere kao što su kreditna jamstva poduzećima koje će pridonijeti potpori likvidnosti poduzeća bez izravnog proračunskog učinka. Fiskalni učinak proračunskih mjera predviđenih u Programu konvergencije razlikuje se ponajprije zbog tretmana kredita poduzećima. U skladu s najavama nadležnih tijela, Komisijina prognoza temelji se na pretpostavci da će se krediti u iznosu od oko 2,75 postotnih bodova BDP-a pretvoriti u subvencije i stoga bilježiti kao rashodi u 2020. Mjere koje je Poljska poduzela općenito su u skladu sa smjernicama iz Komunikacije Komisije o koordiniranom gospodarskom odgovoru na pandemiju bolesti COVID-19. Puna provedba tih mjer uz preusmjeravanje fiskalnih politika prema ostvarenju razboritih srednjoročnih fiskalnih pozicija kada to gospodarski uvjeti dopuste, pridonijet će očuvanju fiskalne održivosti u srednjem roku.

- (15) Na temelju Komisijine proljetne prognoze 2020. predviđa se da će ne bude li promjene politika u Poljskoj ukupni saldo opće države iznositi -9,5 % BDP-a u 2020. te -3,8 % u 2021. Predviđa se da će udio duga opće države u BDP-u u 2020. i u 2021. ostati manji od 60 %.
- (16) Komisija je 20. svibnja 2020. objavila izvješće pripremljeno u skladu s člankom 126. stavkom 3. Ugovora jer je Poljska u 2020. planirala premašiti referentnu vrijednost deficitia od 3 % BDP-a. Analiza općenito upućuje na zaključak da kriterij deficitia kako je definiran u Ugovoru i Uredbi (EZ) br. 1467/1997 nije ispunjen.
- (17) Pandemija bolesti COVID-19 dovela je Poljsku u novu društvenu i gospodarsku situaciju. U 2020. se predviđa recesija, prvi put u gotovo tri desetljeća. Prema podacima koje je dostavila vlada, utjecaj pandemije na zdravlje stanovništva bio je relativno slab, među ostalim zbog ranog donošenja dosad nezabilježenih mjer poput stroge karantene i ograničenja socijalnih kontakata. Dosad su najnegativnije posljedice uočene u uslužnom sektoru (uključujući promet, maloprodaju, veleprodaju i slobodne aktivnosti) i u proizvodnji zbog zastojâ u opskrbnim lancima. Kako bi ublažila učinak uvedenih mjer na gospodarstvo, vlada je pokrenula niz mjera u vrijednosti od oko 9 % poljskog BDP-a (mjere kojima se povećava deficit kombinirane s mjerama za likvidnost), uključujući finansijska sredstva iz Unije. Potpora tome su i mjere Poljske narodne banke za osiguravanje likvidnosti. Vladine potpore usmjerene su na kratkoročnu stabilizaciju gospodarstva i sastoje se od potpore dohotku zaposlenika, osiguravanju financiranja za poduzeća kojima su pali prihodi, jačanju otpornosti zdravstvenog sektora i njegove sposobnosti za reakciju te jačanju finansijskog sustava. Uključuju i program ulaganja za potporu gospodarskom oporavku u srednjoročnom razdoblju. Javnost zahtijeva politički odgovor, među ostalim u obliku odobravanja izuzeća od plaćanja doprinosa za socijalno osiguranje, naknada za zaposlenike u poduzećima koja su prekinula poslovanje i pristupa kreditima za mikropoduzeća. Očekuje se da će pandemija bolesti COVID-19 pridonijeti padu BDP-a za 4,3 % u 2020., nakon čega će u 2021. uslijediti oporavak od 4,1 %.
- (18) Zbog pandemije bolesti COVID-19 bilo je potrebno uvesti dosad nezabilježene mjeru u zdravstvenom sustavu. Nastali su znatni izdaci zbog kupnje zdravstvene opreme i zaliha, povećanih bolničkih i laboratorijskih kapaciteta te povećanog broja osoblja. Dodjela dodatnih sredstava potrebna je i kako bi se nadoknadile druge zdravstvene usluge i ulaganja koja su odgođena ili preusmjerena. Prije izbjivanja bolesti COVID-19 javni rashodi u zdravstvenom sustavu iznosili su 4,8 % BDP-a, što je niže od prosjeka Unije od 7 % BDP-a u 2018. Uz raspoljelu sredstava koja nije optimalna, to otežava funkcioniranje zdravstvenog sustava i dostupnost njegovih usluga. U 2018. ukupno 4,2 % poljskog stanovništva prijavilo je nezadovoljene potrebe za liječničkim

pregledom, što je znatno više od 2 % na razini Unije. Broj djelatnih liječnika i medicinskih sestara u odnosu na broj stanovnika i dalje je među najnižima u Uniji, a raspodjela zdravstvenih djelatnika neujednačena je diljem zemlje. Javno zdravstvo, e-zdravstvo i primarna zaštita, koji su ključni za poboljšanje prevencije bolesti i dostupnosti usluga te za postizanje otpornosti sustava na buduće izazove, i dalje su nedovoljno razvijeni. Pandemija je utjecala na ustanove za dugotrajnu skrb u kojima mnogi korisnici pripadaju visokorizičnoj skupini stanovništva.

- (19) Pandemija bolesti COVID-19 imat će znatan učinak na tržište rada te će preokrenuti trend pada nezaposlenosti posljednjih godina. Predviđa se povratak stope nezaposlenosti s 3,3 % u 2019. na oko 7,5 % u 2020. te blagi oporavak na 5,3 % u 2021. Postoji rizik da se taj kratkoročni učinak u srednjem roku pretvori više u strukturni, posebno za osjetljive skupine. Privremeni program rada u skraćenom radnom vremenu mogao bi biti djelotvoran instrument za očuvanje radnih mesta, uz dostatne poticaje poduzećima kako bi ga prihvatile. Istodobno, unatoč povoljnim kretanjima prije krize uzrokovane bolešću COVID-19, određene skupine, a posebno žene, niskokvalificirane osobe, starije osobe te osobe s invaliditetom i njihovi njegovatelji, i dalje premalo sudjeluju na tržištu rada. Migracije iz zemalja koje nisu članice EU-a pridonijele su smanjenju nedostatka radne snage, no kontinuirani priljev radnika migranata moglo bi biti teško ostvariti zbog ograničenja pri graničnim kontrolama. Jačanje fleksibilnih radnih uvjeta, uključujući rad na daljinu i fleksibilno radno vrijeme, posebno za osobe u stalnom radnom odnosu, stoga može pomoći u odgovoru na krizu, ali i pridonijeti potpori skupinama s nižim stopama aktivnosti da pronađu trajno zaposlenje. Time bi se također poboljšala otpornost tržišta rada tijekom budućih recesija.
- (20) Kako bi se ublažili društveni učinci pandemije bolesti COVID-19, održala socijalna kohezija i pružila potpora gospodarskom oporavku potrebno je uvesti značajne sigurnosne mreže. Poljska je posljednjih godina pokrenula opsežan program socijalnih transfera u vrijednosti od gotovo 2,5 % BDP-a godišnje, uključujući univerzalni doplatak za djecu i dodatnu jednokratnu naknadu koja se svake godine treba isplaćivati umirovljenicima. Te mjere nisu utemeljene na procjeni imovinskog stanja te bi mogle biti bolje usmjerene. S druge strane, osobe s najnižim dohotkom slabo su pokrivene socijalnim naknadama. U anketi o proračunu kućanstava iz 2019. najveći porast krajnjeg siromaštva zabilježen je kod osoba ili obitelji koje žive od naknada (osim mirovina i invalidskih mirovina), što upućuje na slabosti u sustavu socijalne sigurnosti. Nadalje, ne omogućuju sve vrste ugovora o radu pristup socijalnoj zaštiti, kao što su odgovarajuće naknade za nezaposlenost, rodiljne naknade, naknade za bolovanje i invalidnost. Zbog toga su neki radnici pogodjeni kriznim mjerama u osjetljivijem položaju i izloženi riziku od siromaštva. Osim toga, razina minimalnog dohotka niža je od prosjeka Unije.
- (21) Zbog iznenadne obustave nastave na svim razinama obrazovanja obrazovni se sustav morao suočiti s izazovima omogućavanja učenja na daljinu. Kako bi se spriječilo povećanje nejednakosti, ključno je osigurati da svi učenici, posebno oni u nepovoljnem položaju, imaju pristup učenju na daljinu. Međutim, u 2018. kućanstva gotovo 330 000 učenika nisu bila opremljena računalom s pristupom internetu. Znatan udio nastavnika nema vještine potrebne za digitalno poučavanje. Istodobno, digitalno učenje i školovanje od kuće uzrokuju teškoće mnogim roditeljima. Kako bi se riješili neki od tih problema i osigurala kvaliteta nastave potrebno je nastaviti provoditi mjeru opremanja škola i nastavnika digitalnom infrastrukturom i nastavnim materijalima potrebnima za nastavu na daljinu. Kriza uzrokovana virusom COVID-19 na vidjelo je

iznijela opći strukturni izazov u pogledu stjecanja digitalnih vještina jer gotovo polovina odraslog stanovništva nema ni osnovne digitalne vještine, a ukupan udio odraslih u učenju znatno je niži od prosjeka Unije. Nedavne reforme strukovnog obrazovanja nisu potaknule dovoljan broj poslodavaca na sudjelovanje u njemu, a ospozobljavanje na radnom mjestu i dalje je nedovoljno iskorišteno. Postaje vidljivo da nedostaje nastavnika, što upućuje na potrebu za povećanjem privlačnosti nastavničkog zanimanja.

- (22) Pandemija bolesti COVID-19 znatno je utjecala na radne uvjete u poduzećima, posebno malim i srednjim poduzećima (MSP-ovi) i mikropoduzećima. Organiziranje rada na daljinu predstavlja izazov, a tek svako deseto poljsko poduzeće dovoljno je digitalizirano za brzu prilagodbu novim uvjetima. Jedna od glavnih prepreka digitalizaciji MSP-ova jest niska razina digitalne pismenosti vlasnika, voditelja poslovanja i zaposlenika. Ključno je da se javna uprava služi digitalnim tehnologijama kako bi se osiguralo pružanje administrativnih usluga i usmjerile mjere potrebne za praćenje krize i upravljanje njome. Osim toga, učinkovite digitalne javne usluge dovode do smanjenja nepotrebnog regulatornog i administrativnog opterećenja, što bi moglo biti ključno u fazi oporavka.
- (23) Kako bi se ublažio učinak krize, poljska vlada ugroženim poduzećima, prije svega MSP-ovima i mikropoduzećima, nudi znatnu potporu za likvidnost u obliku jamstava, kredita i uvjetovanih bespovratnih sredstava. Vladine mjere podupire Poljska narodna banka, među ostalim programom kupnje državnih obveznica na sekundarnom tržištu i znatnim smanjenjem kamatnih stopa. Da bi se poslovnom sektoru pomoglo u obavljanju djelatnosti i olakšalo oporavak ključna je djelotvorna i brza provedba tih mjeri i njihov djelotvoran prijenos od strane posrednika. U procesu izrade i provedbe tih mjer treba voditi računa o otpornosti bankarskog sektora i pratiti stabilnost finansijskog sustava. Mogućnost odgode plaćanja poreza i socijalnih doprinosa te ubrzavanje ugovornih plaćanja od strane javnih tijela također pomaže u poboljšanju likvidnosti pogodjenih poduzeća.
- (24) Kako bi se potaknuo gospodarski oporavak, bit će važno dati prednost provedbi i financiranju već razrađenih projekata javnih ulaganja i promicati privatna ulaganja, među ostalim na temelju relevantnih reformi. Poljsko gospodarstvo temelji se na industrijama s velikim emisijama ugljika, zbog čega je kvaliteta zraka u toj zemlji među najnižima u Uniji i uzrok je velike zabrinutosti za okoliš i zdravlje. Stoga je ključno pravodobno isplanirati i donijeti ambiciozne mjere usmjerene na prelazak na čistu energiju u skladu s europskim zelenim planom i nacionalnim energetskim i klimatskim planom. Iako je razina uvođenja svjetlovodne mreže u Poljskoj iznad prosjeka EU-a te je posljednjih godina ostvaren značajan napredak u uvođenju ultrabrzog i mobilnog širokopojasnog interneta, Poljska je još daleko od ostvarenja ciljeva u pogledu povezivosti na koje se obvezala. Oporavak bi se mogao dodatno poduprijeti znatnim ulaganjima u održivu prometnu infrastrukturu radi bolje povezanosti perifernih područja sa središtema gospodarske aktivnosti. Kako bi osigurala dugoročno održiv gospodarski rast i konkurentnost Poljska će se sve više oslanjati na znanost i inovacije. Ukupni troškovi za istraživanja i razvoj u odnosu na BDP i dalje su ispod prosjeka EU-a te je, unatoč vidljivom napretku u mnogim sastavnicama kombinacije politika inovacijskog ekosustava te zemlje, suradnja između znanosti i poslovnog sektora i dalje ključna prepreka jačanju inovacija u Poljskoj. Poljska bi izradom programa za korištenje sredstava iz Fonda za pravednu tranziciju u razdoblju 2021.–2027. mogla lakše odgovoriti na neke izazove prelaska na klimatski

neutralno gospodarstvo, osobito u područjima iz Priloga D Izvješću za Poljsku⁸. To bi Poljskoj omogućilo da na najbolji način iskoristi sredstva iz tog fonda.

- (25) Stabilno i predvidljivo poslovno okruženje i povoljna ulagačka klima imaju važnu ulogu u gospodarskom oporavku nakon pandemije. Neovisnost, učinkovitost i kvaliteta pravosudnog sustava u tom su pogledu ključne sastavnice. Pravna sigurnost, uključujući pristup neovisnim sudovima, i povjerenje u kvalitetu i predvidljivost regulatornih politika i institucija također su ključni čimbenici za funkcioniranje jedinstvenog tržišta i za očuvanje položaja Poljske u europskim lancima opskrbe nakon pandemije. Uz dugotrajnu zabrinutost koju Komisija iskazuje u vezi s vladavinom prava u Poljskoj, pri čemu su neki prijepori već obuhvaćeni presudama Suda Europske unije, nedavni događaji izazivaju daljnju zabrinutost, čime se ugrožava funkcioniranje poljskog pravnog poretka i pravnog poretka Unije.
- (26) Zdravo i stabilno regulatorno okruženje temelj je za održavanje gospodarskog rasta i privatnih ulaganja. Nedostatak odgovarajućih javnih savjetovanja i savjetovanja sa socijalnim partnerima ima štetan učinak na stabilnost i pouzdanost poslovnog okruženja, ali i na kvalitetu zakonodavstva. Javna savjetovanja postala su obvezna za nacrte zakona koje predlaže Vijeće ministara, ali se ne provode ili nisu obvezna za prijedloge koji se podnose na druge načine, kao što su prijedlozi zastupnika u parlamentu. Ta nedosljednost dodatno utječe na kvalitetu zakonodavstva. Osim toga, kvaliteta socijalnog dijaloga posljednjih se godina pogoršala, posebno zbog toga što u procesu donošenja politika nema savjetovanja ili je ono vrlo kratko. Kad bi se osiguralo dovoljno vremena za savjetovanja, više prihvaćalo mišljenja dionika o zakonima i političkim dokumentima te smanjio broj zakona izuzetih od obveze provođenja savjetovanja povećalo bi se sudjelovanje socijalnih partnera i pridonijelo poboljšanju kvalitete izrade zakonodavstva. Institucionalni okvir za trostrani socijalni dijalog jest Vijeće za socijalni dijalog. Međutim, zakonske odredbe donesene u travnju 2020. oslabile su autonomiju socijalnih partnera u Vijeću za socijalni dijalog te postoji opasnost od dalnjeg pogoršanja djelotvornosti socijalnog dijaloga u toj zemlji.
- (27) Iako se ove preporuke prije svega odnose na ublažavanje socioekonomskih posljedica pandemije i olakšavanje gospodarskog oporavka, preporuke za Poljsku iz 2019. koje je Vijeće usvojilo 9. srpnja 2019. odnosile su se i na reforme koje su iznimno važne za uklanjanje srednjoročnih i dugoročnih strukturnih nedostataka. Te su preporuke i dalje relevantne i kontinuirano će se pratiti tijekom godišnjeg ciklusa europskog semestra sljedeće godine. Isto vrijedi i za preporuke koje se odnose na investicijske politike. O potonjim preporukama trebalo bi voditi računa pri izradi strateških programa financiranja kohezijske politike nakon 2020., među ostalim i pri izradi mjera ublažavanja i strategija izlaska iz aktualne krize.
- (28) Europski semestar pruža okvir za kontinuiranu koordinaciju gospodarskih politika i politika zapošljavanja u Uniji, što može pridonijeti održivom gospodarstvu. Države članice u svojim su nacionalnim programima reformi za 2020. razmotrile postignuti napredak u ostvarenju UN-ovih ciljeva održivog razvoja. Osigura li punu provedbu preporuka navedenih u nastavku, Poljska će pridonijeti napretku u ostvarenju UN-ovih ciljeva održivog razvoja i zajedničkim nastojanjima da se u Uniji zajamči konkurentna održivost.
- (29) Komisija je u okviru Europskog semestra 2020. provela sveobuhvatnu analizu ekonomske politike Poljske i objavila je u Izvješću za Poljsku za 2020. Ocijenila je i Program konvergencije za 2020. i Nacionalni program reformi za 2020. te mjere

⁸

SWD(2020) 520 final.

poduzete nakon preporuka upućenih Poljskoj prethodnih godina. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socioekonomsku politiku u Poljskoj nego i njihovu usklađenost s pravilima i smjernicama Unije jer je potrebno unaprijediti opće gospodarsko upravljanje u Uniji na način da se s razine Unije pridonosi budućim nacionalnim odlukama.

- (30) Uzimajući u obzir tu ocjenu, Vijeće je ocijenilo Program konvergencije za 2020. i njegovo je mišljenje⁹ posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku,

PREPORUČUJE da Poljska u 2020. i 2021. poduzme djelovanje kojemu je cilj:

1. U skladu s općom klauzulom o odstupanju, poduzeti sve potrebne mjere i učinkovito odgovoriti na pandemiju, održati gospodarstvo i pružiti potporu oporavku koji će uslijediti. Kada to gospodarski uvjeti dopuste, provoditi fiskalne politike s ciljem postizanja razboritih srednjoročnih fiskalnih pozicija i osiguravanja održivosti duga, uz istodobno poticanje ulaganja. Poboljšati otpornost, dostupnost i djelotvornost zdravstvenog sustava, među ostalim osiguravanjem dostatnih sredstava i ubrzanjem uvođenja usluga e-zdravstva.
2. Ublažiti učinak krize na zaposlenost, prije svega fleksibilnijim uvjetima rada i radom u skraćenom radnom vremenu. Bolje usmjeriti socijalne naknade i osigurati njihovu dostupnost svima kojima je potrebna. Poboljšati digitalne vještine. Dodatno promicati digitalnu transformaciju poduzeća i javne uprave.
3. Nastaviti ulagati napore u osiguravanje pristupa financiranju i likvidnosti za poduzeća. Dati prednost provedbi i financiranju već razrađenih projekata javnih ulaganja i promicati privatna ulaganja za potporu oporavku gospodarstva. Usmjeriti ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju, prije svega u digitalnu infrastrukturu, čistu i učinkovitu proizvodnju i upotrebu energije te održivi promet kako bi se pridonijelo postupnoj dekarbonizaciji gospodarstva, među ostalim u rudarskim područjima.
4. Poboljšati ulagačku klimu, prije svega zaštitom neovisnosti pravosuđa. Osigurati djelotvorna javna savjetovanja i uključenost socijalnih partnera u procesu oblikovanja politika.

Sastavljeno u Bruxellesu

*Za Vijeće
Predsjednik*

⁹

U skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97.